

[Undervisningsministeren]

havns universitet f.eks., og så var den potte ude. Så måtte forskerne dér selv bestemme, om det nu var lige på den ene måde eller lige på den anden måde. Der er altså forskel på eksemplerne derved, at begrebet fredsforskning i forhold til samfundsforskningen er et betydelig mere snævert begreb end begrebet datalogi; jeg synes, det er en afgørende forskel.

Det med Joakim von And vil jeg besvare på den måde, at jeg synes, man har dyrket dette med trivallitteraturen meget, ja, efter min private mening lidt for meget, og at man også dyrker det udvidede tekstbegreb lidt for meget i uddannelsessystemet. Jeg ved godt, hvorfor man gør det. Det er en reaktion mod det, man tidligere har gjort, men så må det også være tilladt at spørge: er vi nu ikke kommet i den anden grøft? Og her er folkeskolens vejledning i dansk jo et godt eksempel, fordi den lukker døren op, uden at der er nogen som helst grænser for, hvor meget man kan forsømme den ældre litteratur, kvalitetslitteraturen.

Men det afgørende i diskussionen mellem fru Ingerlise Koefoed og mig er vel, at det, jeg står og siger, er, at min mening om, hvorvidt Joakim von And er et relevant forskningsprojekt eller ej, heldigvis er ligegyldig. Det er det, det er afgørende at holde fast i.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 62:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen.

Af Halvgaard (FP) m.fl.

(Fremsat 16/11 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg beklager, at jeg skal plage tinget igen, efter at jeg har gjort det så meget under det foregående punkt, og derfor vil jeg forsøge at fatte mig i korthed og benytte lejligheden til, da vi nu behandler denne gamle kending, som det vel er, at rette en appel til især soci-

aldemokratiet og det radikale venstre, som jo sammen med nogle af regeringspartierne og socialistisk folkeparti har et ansvar, undskyld, for den skolelov, vi lever under.

Jeg synes, vi skulle erkende, at da vi lavede forliget omkring prøverne, var vi ikke alt for heldige. Jeg synes, man kan sammenligne det med Storm P., når han definerer et forlig som et kompromis, hvor begge parter får, hvad ingen af dem havde ønsket. Den ene part fik prøver, den anden part fik igennem, at disse prøver til gengæld skulle være det rene tidsspilde for de to tredjedele af eleverne, som går på udvidet kursus.

Jeg synes, vi efter de 7 år, der nu er gået, skulle tage den sag op til isoleret drøftelse – med isoleret mener jeg isoleret fra alle de øvrige ting i skoleordningen – og jeg synes, vi skulle prøve at finde en mellemvej, som på den ene side indrømmer socialdemokratiet og socialistisk folkeparti en betydelig grad af ret, når de siger, at der bruges for meget tid på disse prøver, men som på den anden side indrømmer os ret, når vi siger, at de prøver, der bliver tilbage, skal være relevante, skal svare til det niveau, som børnene er undervist på.

Det lyder måske mærkeligt, at jeg står og antyder, at vi kunne have en udvidet prøve efter 9. klasse og så alligevel nedskære prøvetiden, men det kan lade sig gøre, hvis vi lader os inspirere af den måde, man afholder studentereksamen på, og den måde, man tidligere afholdt realeksamen på, hvor visse fag jo udgik lige før eksamen ved lokal lodtrækning. Jeg ved, at det betyder en ændring af prøvesystemet, men må vi ikke også efter disse 7 år, der er gået, erkende, at vi må have den ændring? Det er jo ingen revolution. Skolerne ville straks kunne finde ud af det. Jeg tror faktisk, man ville opklare tingene og skabe en tilstand, hvor folk for første gang kunne forstå det. Jeg tror ikke, vi ville skabe forvirring med en sådan lille justering af skoleordningen, og dermed har jeg også erklæret over for forslagsstillerne, at regeringen på et vigtigt punkt kan tilslutte sig forslagsstillerens synspunkt.

Lissa Mathiasen (S):

Til trods for at indholdet af disse forslag efterhånden har været til behandling mange gange i salen, og til trods for den meget in-

[Lissa Mathiasen]

derlige appel, vi nu har hørt fra ministeren, vil jeg sige, at de stadig væk er lige uacceptable for socialdemokratiet. Jeg tror også, fremskridtspartiet godt ved, at det netop var dette punkt, der var et af de væsentligste stridsspørgsmål i forbindelse med folkeskoleforliget.

Vi har fundamentalt forskelligt syn på, hvorvidt den danske folkeskole skal være en eksamensskole eller den ikke skal være det. Vi har aldrig ment, at de afsluttende eksamensprøver hører hjemme i folkeskolen, men derimod ment det rigtigt og rimeligt, at den enkelte elev løbende har krav på en evaluering af sit arbejde.

Om det naturbehov, som der så smukt skrives om i bemærkningerne: jeg tror ærligt talt, at eleverne har mere behov for en løbende vurdering fremfor at blive hevet ud af det normale undervisningsmønster det sidste par måneder inden sommerferien.

Og vedrørende forslaget om befordring af elever til og fra skole, som også har været fremsat adskillige gange før, finder vi stadig trods den økonomiske situation, vi befinder os i, at det er rigtigt at stille bestemte krav til kommunerne. Der er stor forskel på de kommunale skolars beliggenhed og den deraf følgende trafikikkerhed.

Jeg skal derfor på socialdemokratiets vegne klart afvise dette lovforslag.

Karen Højte Jensen (KF):

Dele af det foreliggende forslag er identiske med indholdet af forslag, vi tidligere har fremsat. Vi er enige med forslagsstillerne om de problemer, der er i dag med hensyn til afgangsprøverne i folkeskolen. Vi lægger vægt på prøverne og finder det helt urimeligt, at eleverne ved afslutningen af 9. klasse ikke tilbydes en prøve, hvis krav er i overensstemmelse med indholdet i den undervisning, eleverne har modtaget på henholdsvis grundkursus og udvidet kursus.

Konsekvensen af, at der kun er én prøve, er også en forvriddning i karaktergivningingen ved prøverne, idet eleverne fra udvidet kursus ved prøverne opnår karakterer, der ligger langt over deres daglige karakter. Dette er ikke mindst et problem i forbindelse med optagelse på gymnasiet. Vi går således ind for, at der etableres prøver på to niveauer.

Derimod er vi mere skeptiske over for den del af forslaget, der omhandler befordring af skoleelever, ikke mindst på baggrund af skærpelsen af kilometergrænserne for et par år siden.

Øllgaard (V):

Vi finder, at forslaget, som vi her har til behandling, er meget kortfattet, faktisk for kortfattet. Hensigterne med forslaget er da interessante nok, men vi finder nu, at de kun er rigtig interessante, hvis de realiseres i en passende sammenhæng. Med disse bemærkninger tænker jeg på, at vi er – som også undervisningsministeren var inde på – kommet til det punkt, hvor vi egentlig burde realisere venstres gamle ønske om en omlægning og afkortning af den tid, der går med afholdelse af prøver. Vi mener faktisk, der går for megen undervisningstid tabt med afvikling af prøver i for mange fag. Vi har ofte foreslået at lade et antal prøver udgå ved lokal lodtrækning for så at erstattes af årskarakterer, og vi har ganske god forhåbning om, at den siddende undervisningsminister finder en praktisk udvej for en reform af den her antydede karakter.

Vi er meget interesseret i, at de prøver, der i så fald gennemføres i begrænset antal, bliver så relevante som muligt i forhold til det gennemgæede stof.

Hvad angår forslagens punkt 4, hvor det lille ord »skal« foreslås ændret til »kan«, vil jeg anføre, at det forekommer os at være mangelfuldt gennemtænkt – hvis man kan udtrykke det sådan. Vi mener i hvert fald, at eventuelle konsekvenser for f.eks. tyndt befolkede egne eller tæt trafikerede strækninger forekommer at være lidt svært overskuelige, men vi ser da gerne på, om sammenhængen mellem skolekørsel og den almindelige kollektive trafik også er så fornuftig, som den kunne være. Det er da nok værd lige at prøve at kigge på.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg vil godt starte med at sige til undervisningsministeren, at et forslag som dette, hvis det bliver gennemført, helt sikkert af SF vil blive opfattet som et brud på folkeskoleforliget – ingen tvivl om det – men jeg synes måske, vi kan tilnærme synspunkterne på den måde, at hvis der skal bruges så lidt tid som

[Marianne Bentsen-Pedersen]

muligt til eksamen og vi ikke skal have problemer med, at undervisningen ikke svarer til de niveauer, der eksamineres på, gør vi det, som gode gamle Grundtvig ville have gjort, hvis han havde været iblandt os: afskaffet eksamen. Det synes jeg ville være en meget fin løsning på det problem.

Jeg skal ikke sige mere om det, fordi vi så mange gange har haft disse diskussioner om, hvilke konsekvenser det har at have eksamen i folkeskolen, hvordan det indvirker på børnenes daglige arbejde og alt det. Det synes jeg ikke der er grund til at tage op lige i denne sammenhæng.

Jeg skulle hilse fra VS og sige, at de nærmest er imod forslaget.

Grethe Lyngs (CD):

Dette lovforslag falder naturligt i to dele. Om første del, som omfatter eksamensbestemmelser i 9. og 10. klasse, vil jeg sige, at siden folkeskoleloven blev vedtaget uden CDs stemmer, har vi gang på gang gjort opmærksom på de uheldige virkninger, loven har på disse områder for vore børn. Jeg er helt enig med forslagsstillerne i det uheldige i, at børn ikke behøver at gå op til eksamen. Påstanden om, at eksamen skader eleverne, må vi afvise. Tværtimod mener vi, at jo tidligere børn bliver fortrolige med eksamener og prøver, jo lettere bliver det for den enkelte elev at vurdere egne evner selvstændigt. Det vil selvsagt være lettere for eleverne, når de skal ud at søge arbejde, at have et eksamensbevis med i hånden.

For folkeskolen i den helhed ønsker CD nogle krav opfyldt. For det første, at det præciseres, at undervisning er skolens primære formål. For det andet ønsker vi klare målbeskrivelser for fagene gennem centralt fastlagte læseplaner. For det tredje ønsker vi karakterer, prøver og eksamener på en sådan måde, at der er overensstemmelse mellem lov, læseplan og eksamensbestemmelser. Og vi mener desuden, at det klart bør præciseres, at det er skolelederen, der er ansvarlig for den enkelte skole.

Centrum-demokraterne ser med spænding hen til undervisningsministerens skolelov, som vi mener er bebudet.

Som sagt indledningsvis burde dette lovforslag være delt op i to dele. Om den sidste vil jeg blot sige, at vi mener, den ordning, vi

har for befordring af elever til og fra skole, fungerer tilfredsstillende og i store træk bør opretholdes.

Jeg kan på CDs vegne sige, at vi vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti har jo gang på gang fremsat forslag, der i hvert fald hvad angår intentionen ligner dette forslag fra fremskridtspartiet.

Jeg vil ikke her gå ind i problemstillingen, men blot sige, at vi er enige i, at man bør have prøver på det niveau, man er undervist på. Det er nok muligt, at der er god grund til at se på hele prøveproblematikken og tage op til revision, om ikke der i dag burde saneres på området, således at en stor del af tiden omkring prøvetimerne kunne udnyttes bedre og mere effektivt, end vi oplever det i dag.

Vi er i intentionerne enige med fremskridtspartiet og kan i øvrigt stort set henholde os til de bemærkninger, undervisningsministeren gjorde.

En ting vil vi lige gøre opmærksom på, og det er den anden del af lovforslaget, som taler om befordringen. Vi synes nok, det er en lidt forhastet slutning, man kommer til, og den mener vi ikke er rigtig. Den ordning, vi har i dag, ønsker vi ikke forringet. Vi mener i hvert fald, det må være således, at den tilgodeser også de tyndtbefolkede egne i vores land, så på dette område er vi ikke enige med forslagsstillerne.

Det er imidlertid alt sammen noget, man kan se nærmere på i udvalget. Vi vil se positivt på forslaget som helhed.

Halvgaard (FP):

At der i det foreliggende lovforslag kun er tale om to ændringer, betyder ikke, at fremskridtspartiet, såfremt disse to forslag om ændringer vedtages, er tilfreds med folkeskoleloven af 1975. De to beskedne ændringer, som er foreslået, er ikke udtryk for et forsøg på at slå politisk mønt, de er fremsat alene af hensyn til vore børn og unge i et forsøg på at rette et par af de groveste fejl i folkeskoleloven.

Problemerne vedrørende § 12 er affødt af, at partierne bag den nye folkeskolelov indgik uduelige kompromiser. I folketinget var der i

[Halvgaard]

1975 ikke flertal for at gennemføre den udelte skole. Derfor lavede man et kompromis, der gik ud på, at der i 8.-10.-klasserne gives to kurser af forskelligt indhold – i visse fag benævnt grundkurs og udvidet kursus. Da der heller ikke i folketinget i 1975 var et flertal for at afskaffe prøver og karakterer, lavede man et andet kompromis, der gik ud på, at eleverne ved afslutningen af 9. klasstrin kan indstille sig til en afgangsprøve i de kursusdelte fag, men – og her er roden til den umulige situation – afgangsprøven er fælles for alle elever uanset valget af kursus, som det hedder i loven.

Dette dilemma kan naturligvis kun løses ved, at niveauforskellen i den daglige undervisning bevares, også ved den afsluttende prøve. Det er en urimelighed, og det er en hån mod eleverne på udvidet kursus, at de ikke kommer til prøve i det, de rent faktisk har skullet lære et helt undervisningsår igennem.

Det foreliggende forslag skaber overensstemmelse mellem den undervisning, der gives, og dens tilhørende prøver, og derfor håber jeg, at dette forslag vedtages.

Den anden ændring drejer sig om befordring af elever mellem skole og hjem. Ifølge loven påhviler det jo kommunen at befordre eleverne i henhold til bestemte retningslinjer, som er angivet i loven. En sådan pligt er i mange tilfælde urimelig og uhensigtsmæssig. Det er i mange tilfælde at gøre børnene og de unge en bjørnetjeneste at vænne dem til en sådan service. Fremskridtspartiet anser det for langt mere fornuftigt, om man anvendte midler til sikring af skolevejen i form af cykelstier osv., således at forældrene trygt kunne lade deres børn gå eller cykle til skole. Frisk luft og motion er godt for alle, ikke mindst for børn og unge. Skolekørslen ville med vedtagelsen af denne ændring kunne indskrænkes væsentligt, hvis kommunerne og forældrene i kommunerne ønskede det, idet det er op til den enkelte kommune selv at afgøre, hvorvidt befordring af eleverne skal etableres.

Jeg vil da gerne til slut takke de ordførere, der har været positive over for forslaget, og specielt tak til undervisningsministeren. Jeg er glad for, at han erkender, at man ikke har været alt for heldig med hensyn til at udarbejde folkeskoleloven i 1975.

Nogle af ordførerne var skeptiske med hensyn til det ene eller det andet. Bl.a. gjorde fru Lissa Mathiasen gældende, at ændringerne var uacceptable for socialdemokratiet. Det er de jo, fordi socialdemokratiet går ind for enhedsskolen, men her er partierne i folketinget jo delt. Der er partier, der går ind for enhedsskolen, den udelte skole, og der er partier, der er interesseret i den delte skole.

Med hensyn til bekymringen for befordringen af eleverne i de tyndt befolkede områder – det var bl.a. hr. Øllgaard, der var inde på det – kan jeg ikke se, at konsekvenserne vil være særlig store, for det er jo op til de enkelte kommuner at finde ud af, hvad de synes er mest praktisk, og naturligvis er det da givet, at i visse kommuner i Vestjylland og også andre steder i landet, hvor der geografisk set gør sig nogle specielle ting gældende, må man naturligvis køre eleverne. Det er da også naturligt, at man kører de små elever, men som det har udviklet sig i mange kommuner, også i min egen kommune, er det sådan, at man ligger og kører også ungdomsskoleeleverne og de store elever i 7., 8. og 9.-10. klasse, og det er urimeligt, synes jeg, i en tid, hvor man både gerne vil spare på energien og også have en ren luft. Jeg synes altså, det ville være udmærket, hvis den enkelte kommune selv kunne afgøre, om man vil gennemføre skolekørsel.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget *Ellemann-Jensen* har meddelt mig, at han på grund af udsen-

[Formanden]

delse i offentligt hverv ikke regelmæssigt vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 7. december samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Socialudvalget (2/12 82):

Udtræder: Dræbye (RV)

Ny stedf.: Anna-Lise Frølich (RV)

Kommunaludvalget (2/12 82):

Udtræder: Thorndahl (FP)

Nyt medl.: Knud Lind (FP)

Udtræder: Knud Lind (FP)

Ny stedf.: Thorndahl (FP).

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 3. december 1982, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.10
